

geschonken aan de milieufactoren die de biodiversiteit bepalen, aan 'goods and services', aan het ecosysteem in zijn geheel, aan de maatschappelijke betrokkenheid en aan het budget dat we hiervoor vrij maken.

De vraag is nu: halen we de taakstelling? Die vraag houden we nu nog even spannend. Vorig jaar heeft het MNP samen met Wageningen UR de Nederlandse situatie zo goed mogelijk op een rijtje gezet. Daaraan hebben diverse deskundigen van Alterra, maar ook van LEI, ASG, Imares en CLM een bijdrage geleverd. Hun bevindingen zijn in basisrapporten neergelegd. Dit werk wordt dit voorjaar afgerond. Op basis hiervan werken we momenteel aan een brochure die voor buitenstaanders gemakkelijk toegankelijk is. Daarbij gaan we in op de ontwikkeling van de volgende indicatoren:

- de Nederlandse biodiversiteit, aantal bedreigde soorten (incl. die binnen de landbouw)
- het grondgebruik
- de landbouwkundige exploitatie
- het gebruik van de zee
- de invloed van klimaatverandering
- de biologische globalisering, verschijning van exoten
- vermesting, verdroging
- de omvang en kwaliteit van natuurgerichte inspanningen (reservaten, verbindingzones, beheer, wet- en regelgeving)
- de betrokkenheid van de bevolking
- het budget dat aan biodiversiteit wordt besteed.

Door de brede invulling van het begrip biodiversiteit komen er verschillende boodschappen uit

de indicatoren. Dat maakt het lastig een eenduidig antwoord te geven op de vraag of we de achteruitgang van biodiversiteit stoppen. Een dergelijke brede exercitie is nog nergens uitgevoerd, maar maakt het werken eraan boeiend. Inhoudelijk is het heel spannend om te weten of Nederland zijn taakstelling waar kan maken. Daarbij is niet onbelangrijk te bedenken dat Nederland een van de rijkste landen ter wereld is, een land waar (relatief) administratief de zaak goed op orde is en de biodiversiteit ernstig is aangetast. Als Nederland er niet in slaagt om inzichtelijk te maken wat er aan de hand is en om de ontwikkeling te keren: welk land dan wel?

De brochure over de CBD-2010 verschijnt dit voorjaar als een uitgave van het MNP te Bilthoven.

Landbouw en milieu in transitie; debat over ambities voor Nederland

Jennie van der Kolk

Op 8 december 2006 is onder leiding van Aart van Cooten een debat gehouden bij het Ministerie van LNV in Den Haag met als thema: 'Wat zijn de ambities van Nederland voor het milieu in het proces naar een (meer) duurzame landbouw'. Aanleiding voor het debat was het uitkomen van de WOt-studie 2 'Landbouw en milieu in transitie'.

De belangrijkste conclusie uit deze studie is dat het milieu in de laatste jaren steeds minder

belast is, maar dat realisatie van de langetermijndoelen nog niet in zicht is. Vertegenwoordigers van de ministeries van LNV en VROM, en het Milieu- en Natuurplanbureau waren het er over eens dat een transitie nodig is om die langetermijn-milieudoelen te halen. Maar mogelijk moeten de doelen worden bijgesteld, en moet meer rekening worden gehouden met andere waarden in de maatschappij, zoals dierenwelzijn en economische draagkracht van een gebied. Transitiebeelden zijn van groot belang voor het stellen van doelen voor een transitie. Maar voor het maken van dit soort beelden is het nood-

zakelijk om het hele krachtenveld rondom de landbouw te kennen.

Ook is er gesproken over de rol van overheid in de transitie. De deelnemers waren het hier niet over eens: moet zij sturen op normen, sturen op doelen, of moet zij juist een faciliterende rol op zich nemen? Wel werd geconcludeerd dat bij regionale differentiatie van doelen, de bereidheid van actoren groter is om mee te werken aan het bereiken van die doelen. In een vervolgproject zullen we aandacht besteden aan de samenhang en interactie van de verschillende milieunormen.

Milieu- en Natuurplanbureau en WOT Natuur & Milieu houden kennismarkt

Harm Houweling

Het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP) en de WOT Natuur & Milieu houden op 22 maart 2007 bij het MNP in Bilthoven een Kennismarkt. Op deze markt worden vraag en aanbod rond de resultaten van het Onderbouwend Onderzoek van Wageningen UR voor het MNP bij elkaar gebracht.

Onderzoekers van Wageningen UR presenteren aan de hand van posters de resultaten van het onderzoek uit 2006 voor de makers van de MNP-producten en alle andere geïnteresseerde MNP-medewerkers; Wat zijn de belangrijkste bevindingen, wat zijn de toepassingsmogelijkheden, wat is er al (in concept) gerapporteerd in WOt-werkdocumenten, rapporten en studies, wat komt er nog aan, wie hebben het onder-

zoek uitgevoerd en bij wie kan worden aangeklopt voor verdere kennisuitwisseling?

De kennismarkt wordt georganiseerd door de Programma Commissies (Natuur en Milieu) die het onderbouwend onderzoek coördineren en

de schakel vormen tussen het WUR-onderbouwend onderzoek en de MNP-producten.

Meer informatie is te verkrijgen bij het secretariaat van de WOT Natuur & Milieu: info.wnm@wur.nl

